

Wijkagenten en veranderingen in hun dagelijks werk. Verslag van een onderzoek (2019).

J. Terpstra m.m.v. A. Evers (Radboud Universiteit Nijmegen).
Politiewetenschap 109

Thema: 2.1 Gebiedsgebonden politiewerk

Doelstelling

Inzichtelijk maken hoe het feitelijke werk van wijkagenten in de Nationale Politie eruit ziet en in hoeverre dit is veranderd in vergelijking met de situatie van ruim tien jaar geleden, ten tijde van het regionale politiebestedel.

Onderzoeksvragen

In dit onderzoek wordt nagegaan hoe het feitelijke werk van wijkagenten in de Nationale Politie eruit ziet en in hoeverre dit is veranderd in vergelijking met de situatie van ruim tien jaar geleden, ten tijde van het regionale politiebestedel.

Deze algemene vraagstelling valt uiteen in een aantal deelvragen:

- Welke positie nemen wijkagenten in binnen de Nationale Politie, voor welke taken worden zij ingezet en wat is de aard van hun werkzaamheden?
- Hoe geven wijkagenten werkzaam in de Nationale Politie, in de dagelijkse praktijk invulling aan hun werk?
- Op welke wijze geven wijkagenten werkzaam in de Nationale Politie, in hun dagelijkse praktijk invulling aan de ambities van het gebiedsgebonden politiewerk?
- Op welke wijze worden wijkagenten in hun dagelijks werk gestuurd en op welke wijze vervullen zij zelf een sturende rol, met name ter bevordering van 'probleemgericht' en 'informatiegestuurd' politiewerk?
- In hoeverre verschillen de positie, het dagelijks werk en de werkzaamheden van wijkagenten werkzaam in de Nationale Politie ten opzichte van de situatie die bestond in het regionale bestel?
- Welke factoren en omstandigheden spelen hierbij een rol?

Methoden van onderzoek

Directe observaties van het dagelijkse werk van wijkagenten.

Samenvatting

Hoewel in Nederland aan de wijkagent in de regel een groot belang wordt toegekend en er de afgelopen decennia sprake is geweest van een geleidelijke ontwikkeling en professionalisering van deze beroepsgroep, wordt zijn functioneren ook ter discussie gesteld. Bovendien wordt bij voortdurend van meerdere kanten aan de wijkagent getrokken. De mogelijkheden voor de wijkagent om aan alle eisen en wensen tegemoet te komen zijn beperkt. Deze ontwikkeling roept uiteenlopende vragen op met betrekking tot het feitelijk functioneren van de wijkagent in Nederland. Hoe ziet het werk van de wijkagent in de huidige omstandigheden eruit, in hoeverre en op welke wijze is het veranderd met de invoering van de Nationale Politie, welke omstandigheden en factoren spelen daarbij een rol?

Dit onderzoek kan worden gezien als een vervolg op een eerder onderzoek naar het dagelijks werk van wijkagenten, uitgevoerd, ten tijde van het regionale politiebestedel en gepubliceerd in 2008. Door dit eerdere onderzoek als kader en vertrekpunt te nemen, wordt het in deze studie niet alleen mogelijk om in detail zicht te krijgen op het huidige werk van wijkagenten, maar tevens een vergelijking te maken tussen dit werk nu, in het nationale politiebestedel, met die van ruim tien jaar eerder. Daarbij gaat het in deze studie (opnieuw) meer om de diepgang en het detail in het dagelijks werk van wijkagenten, dan om een brede overzichtsstudie. Om die reden hebben langdurige observaties plaatsgevonden bij een

beperkt aantal van 6 wijkagenten op verschillende locaties in Nederland. In totaal werden de agenten in 53 diensten (totaal 470 uur) gevolgd door steeds twee onderzoekers.

In hoofdlijnen is er sinds 2008 weinig veranderd aan de inhoud van het gebiedsgebonden politiewerk. Aan het werk van wijkagenten worden nog steeds veel (vaak tegenstrijdige) eisen gesteld: zowel nabijheid, als afstand; zowel vertrouwen winnen onder burgers, als handhaven; zowel openstaan voor vragen en behoeften van bewoners, als uitgaan van centraal geformuleerde prioriteiten; zowel een eerste-, als tweedelijnsfunctie. Dit tegenstrijdige beeld van het werk van wijkagenten bestaat ook binnen de eigen organisatie.

Het onderzoek laat zien dat het werk van wijkagenten nog steeds een grote mate van onbepaaldheid heeft. Niet alleen moeten zij zich richten op de aanpak van een breed scala van problemen, maar bovendien wordt verwacht dat zij proberen problemen te voorkomen die nog niet zijn opgetreden. Daar komt bij dat de problemen waarop wijkagenten zich moeten richten in de loop van de tijd diverser zijn geworden. De afgelopen jaren zijn thema's als radicalisering, spanningen tussen etnische bevolkingsgroepen, 'ondermijnende criminaliteit' en de uitwassen van wereldpolitiek op wijkniveau op hun agenda gezet. Wijkagenten hebben bovendien de complexe en tijdrovende problematiek van 'verwarde' personen op hun bord gekregen. Van wijkagenten wordt verwacht dat zij bovenstaande problemen in een vroegtijdig stadium onderkennen en signaleren, en bijdragen aan het voorkomen en oplossen daarvan. Daarmee stijgen de verwachtingen, zowel bij bestuur, leiding, bevolking als media, over wat wijkagenten zouden moeten doen en kunnen. Dat kan voor spanning zorgen gegeven de grenzen aan beschikbare middelen en capaciteiten.